

Bólyai János és Társai Ügyvédi Iroda, [redacted]
tel/fax: [redacted], E-mail: [redacted]

az Alkotmánybíróságnak
1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

a Debreceni Törvényszék útján
4001 Debrecen, Pf. 31.

DEBRECENI TÖRVÉNYSZÉK DEBRECEN	
Évk.: 2014 -03- 3 1	
Példány: 1 Mell.: +2 ill. bg. - Ft	
Az ügyirat száma: GP-20117/2013	
Sc U. 15	

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyiratszám: 14/753-0/2014	
Erkezett: 2014 ÁPR 08.	
Példány: 1	Kezezőiroda: [redacted]
Melléklet: 2+2 db	[redacted]

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján Csokai János József, 1192 Budapest, Kós Károly tér 4. fsz. 1. alatti lakos nevében és képviselőzetében

ALKOTMÁNYJOGI PANASZT

terjeszték elő. Kérem, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Pf. II. 20.580/2013/17. számú ítéletét, azzal együtt a Debreceni Törvényszék 6. P. 20.117/2013/50. számú ítéletét az Abtv. 43. §-ának (1) bekezdése alapján az Alaptörvény XIII. cikkének (1) és (2) bekezdéseibe, valamint a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseibe ütközés miatt megsemmisíteni szíveskedjék.

A jogerős másodfokú ítéletet Csokai János József panaszos meghatalmazott képviselőjeként 2014. február 3-án vettem át.

Az érintett alapjogok:

A megtámadott határozatok sértik a panaszosnak a tulajdonhoz és az örökléshez való alaptörvényi jogát.

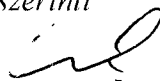
Az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései:

XIII. cikk

- (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.
- (2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

XV. cikk

- (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

BÓLYAI JÁNOS ÉS TÁRSAI ÜGYVÉDI IRODA
 Dr. SZIKINGER ISTVÁN ügyvéd
 1027 Bp., Margit körút 50-52
 Tel.: 212-6996
 Adószám: 18120622-2-41

Az Alaptörvénynek a panaszos által hivatkozott egyéb – az ügy megítélése szempontjából releváns – rendelkezései:

Nemzeti Hitvallás:

Nem ismerjük el történeti alkotmányunk idegen megszállások miatt bekövetkezett felfüggesztését. Tagadjuk a magyar nemzet és polgárai ellen a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúra uralma alatt elkövetett embertelen bűnök elévülését.

Nem ismerjük el az 1949. évi kommunista alkotmányt, mert egy zsarnoki uralom alapja volt, ezért kinyilvánítjuk érvénytelenségét.

...

Hazánk 1944. március tizenkilencedikén elveszített állami önrendelkezésének visszaálltát 1990. május másodikától, az első szabadon választott népképviselet megalakulásától számítjuk. Ezt a napot tekintjük hazánk új demokráciája és alkotmányos rendje kezdetének.

U. cikk

(1) Az 1990-ben lezajlott első szabad választások révén a nemzet akaratából létrehozott, a jog uralmán alapuló állami berendezkedés és a megelőző kommunista diktatúra összeegyeztethetetlenek. A Magyar Szocialista Munkáspárt és jogelődei, valamint a kommunista ideológia jegyében kiszolgálásukra létrehozott egyéb politikai szervezetek bűnöző szervezetek voltak, amelyek vezetői el nem évülő felelősséggel tartoznak

a) az elnyomó rendszer fenntartásáért, irányításáért, az elkövetett jogsértésekért és a nemzet elárulásáért;

...

d) a tulajdon szabadságán alapuló gazdaság felszámolásáért és az ország eladósításáért;

...

g) az állampolgárok és egyes csoportjaik alapvető emberi jogaitól való megfosztásáért vagy azok súlyos korlátozásáért, különösen ...a polgárok vagyonuktól történő önkényes megfosztásáért, a tulajdonhoz fűződő jogaik korlátozásáért;

...

i) mindazokért a köztörvényes bűncselekményekért, amelyeket politikai indítékból követtek el, és amelyeket az igazságszolgáltatás politikai indítékból nem üldözött.

...

(6) Nem tekinthető elévültnek azoknak a törvényben meghatározott, a pártállam nevében, érdekében vagy egyetértésével a kommunista diktatúrában Magyarország ellen vagy személyek ellen elkövetett súlyos bűncselekményeknek a büntethetősége, amelyeket az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény figyelmen kívül hagyásával politikai okból nem üldöztek.

...

(9) Az 1990. május 2-át megelőzően az életüktől vagy szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak és az állam által a tulajdonukban igazságtalanul okozott károk folytán károsodottak számára pénzbeli vagy más vagyoni juttatást biztosító új kárpótlási jogcím jogszabályban nem állapítható meg.

Személyes érintettség:

A megtámadott ítéletek az alkotmányjogi panasz benyújtóját nevesítik III. felperesként, az ő alapjogait sértik. Csokai János József a tulajdonhoz való emberi jogukban megsértett tulajdonosok jogutódjaként lépett fel a hivatkozott eljárásokban, ezt a minőségét, perbeli jogképességét senki nem vitatta. A nagyszülő jogfosztása (tulajdonának önkényes elvétele) miatt a panaszos nem örökölhette a perbeli ingatlanokat, ezáltal a tulajdonhoz való joga is sérült.

A tényállásról:

1952. május 12-én a Debreceni Földhivatal az 1952. évi 4. tvr. alapján kártalanítás nélkül állami tulajdonba vette a [REDACTED] – a panaszos nagyanyja - tulajdonában volt, [REDACTED], [REDACTED] hrsz-ú ingatlant, amelyen [REDACTED] tulajdoni illetősége volt, valamint a [REDACTED] hrsz-ú, a [REDACTED] hrsz-ú, valamint a [REDACTED] hrsz-ú ingatlanokat (1/1 tulajdoni illetőség).

Az ingatlanok jelenleg Nyíradony Önkormányzatának tulajdonában állnak, egy ingatlanra pedig egy magánszemély van bejegyezve (a mostani megjelölés szerint: [REDACTED] hrsz).

A Hajdú Bihar Megyei Kárrendezési Hivatal a 9 -1134094-0046975/1991. számú határozatával megállapította, hogy a tulajdonos az állam általi elvétel miatt sérelmet szenvedett. Megállapította továbbá Csokai József – mint gyermek – jogosultságát a kártalanításra. A Központi Igazságügyi Hivatal a 2010. augusztus 4-én kelt levelében (ikt. Sz. 46568-2/2/2010 – 3. sz. melléklet) a panaszos édesanyja kárpótlásának tényét is megerősítette.

A hivatkozott számú ítéletekkel befejezett perben a panaszos elsődlegesen a tulajdonjoga megállapítását és bejegyzését kérte a jelzett ingatlanokra, másodlagosan pedig a Magyar Államot kérte kártérítés fizetésére kötelezni a jogelődével szemben elkövetett törvénysértések és azok következményei miatt.

A bíróságok a keresetet elutasították arra hivatkozva, hogy a panaszos tulajdonjoga – annak el nem évülése ellenére – nem áll fenn, másrészt az állam a jogalkotással okozott kárért felelősséggel nem tartozik. A bíróságok álláspontja szerint a kárpótlási törvény (1991. évi XXV. törvény) megnyugtatóan rendezte a valóban igazságtalanul okozott sérelmeket, az Alkotmánybíróság pedig megsemmisítette ugyan az 1952. évi 4. tvr-t, de nem visszaható hatállyal, ezért az annak alapján beállt tulajdoni változások nem támadhatók.

Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseibe ütközés indokolása:

Álláspontom szerint a megtámadott határozatok indokolása az érdemi döntéssel együtt az Alaptörvénybe ütközik.

Kétségtelen tény, hogy az Alkotmánybíróság a 21/1991. (V.20.) AB határozatával egyrészt megsemmisítette az önkényes tulajdonelvonást megalapozó jogszabályt, másrészt elfogadhatónak tartotta a kárpótlásról szóló szabályozás elvi alapját.

BÓLYAI JÁNOS ÉS TÁRSAI ÜGYVÉDI IRODA
Dr. SZIKINGER ISTVÁN ügyvéd
1027 Bp., Margit körút 50-52
Tel.: 212-6996
Adószám: 18120622-2-41

Mindez azonban az Alaptörvény által határozottan elutasított – bár a rendszerváltáskor és azt követően jelentősen módosított - 1949. évi XX. törvény rendelkezésein alapult, amelyek azóta lényegesen megváltoztak, ennek megfelelően az alkotmánybírói döntések sem hatályosak a jogkövetkezmények érintetlenül hagyása mellett. Természetesen ebből az is következik, hogy a korábbi határozatok tekintetében a jelenlegi testületet semmiféle jogerő nem köti, a gyakorlatnak az Alaptörvényhez igazítása nem csupán lehetősége, hanem értelmezésem szerint kötelezettsége is az Alkotmánybíróságnak. A jelen alkotmányjogi panasz pedig megfelelő okot szolgáltat a korábbi döntés felülvizsgálatára, a reprivatizáció megítélésének a nemzeti együttműködés elvárásaihoz igazítására.

Álláspontom szerint a nemzeti együttműködés rendszerében az Alaptörvény bevezetőjében (Nemzeti Hitvallás), valamint az U. cikkében írtak alapján kell megközelíteni az önkényuralom idején bekövetkezett súlyos jogsértések ügyét. Tekintettel arra, hogy ennek (9) bekezdése a kárpótlás intézményét – igaz, csak a jövőre nézve – elutasítja, a bekövetkezett károk orvoslása kizárólag a jogos tulajdonok visszaszolgáltatásával történhet meg.

Az Alaptörvény a büntetőjogi felelősségre vonatkozóan is határozott iránymutatást adott. Ezzel kapcsolatban a következőket adom elő:

Az 1946. évi I. törvény bevezetője kimondta:

„Az állampolgárok természetes és elidegeníthetetlen jogai különösen: a személyes szabadság, jog az elnyomatástól, félelemtől és nélkülözéstől mentes emberi élethez, a gondolat és vélemény szabad nyilvánítása, a vallás szabad gyakorlása, az egyesülési és gyülekezési jog, a tulajdonhoz, a személyi biztonsághoz, a munkához és méltó emberi megélhetéshez, a szabad művelődéshez való jog s a részvétel joga az állam és önkormányzatok életének irányításában”.

Az 1946. évi X. törvény büntetőjogi szankciót kapcsolt a hivatkozott szabály megsértéséhez:

„1. § (1) Büntetett követ el és - amennyiben súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik - öt évig terjedhető börtönnel büntetendő az a közhivatalnok (1940: XVIII. tc. 3. §), aki hivatali eljárásában vagy intézkedésével másnak az 1946. évi I. törvény bevezetésében foglalt valamely természetes és elidegeníthetetlen jogát törvényellenesen megsérti”. Ezt a jogszabályt az 1987. évi XII. törvény helyezte hatályon kívül, következésképpen 1952-ben hatályban volt.

Megállapítható tehát, hogy a tulajdontól való megfosztás a panaszos jogelődjét ért sérelem bekövetkezésének az időpontjában büntetőjogilag üldözendő volt, az eljárások megindítását nyilvánvalóan politikai okokból mellőzték. A panaszos határozott álláspontja az, hogy a bűncselekményekből származó dolgokkal való rendelkezés pénzmosást is megvalósít, természetesen csak az ilyen cselekmények kriminalizálását követő időre vonatkozóan, hiszen ez a tényállás az 1946. évi X. törvényből nem vezethető le.

Nem helytálló az az érvelés, ami a kárpótlási törvény indokolására hivatkozva a sérelmek orvoslásának a lehetetlenségére utal (Debreceni Ítélet tábla ítélete, 6. o.). A jelen panasz alapjául szolgáló perben éppen egy olyan kereseti kérelmet terjesztett elő a panaszos, ami a helyzet egyetlen demokratikus jogállami rendezését jelentette volna. Az igaz, hogy mások – így a tulajdonnal nem rendelkezők – is jogsértéseket szenvedtek el az önkényuralom időszakában, de a kártérítés (és nem valamilyen részleges kárpótlás) intézménye (amit e perben is igénybe kívántunk volna venni a másodlagos kereseti kérelem keretében) a jogban teljesen elfogadott módon kompenzálhatja a sérelmeket.

Más oldalról megközelítve: amennyiben egyes tulajdonosok vagy egyes dolgok esetében a reprivatizációt alkalmazza a jogalkotó, akkor az Alaptörvény XV. cikkében rögzített jogegyenlőségi követelmény sem érvényesül. Az egyházi ingatlanok, illetőleg egyes műkincsek visszaadása példa arra, hogy a reprivatizáció igenis kivitelezhető. Ha pedig ez így van, akkor a tulajdonosok közötti megkülönböztetés nem elfogadható.

Az Alkotmánybíróság szerint [3214/2013. (XII. 2.) AB határozat]: „A 42/2012. (XII. 20.) AB határozat már rámutatott arra, hogy: „Az Alaptörvény XV. cikke egyaránt tartalmazza az általános egyenlőségi szabályt [(1) bekezdés], és az alapjogok egyenlőségét, illetve a diszkrimináció tilalmát [(2) bekezdés]. Az általános egyenlőségi szabály az Alkotmányban kifejezetten nem szerepelt; az Alkotmánybíróság gyakorlata ezért ezt az alkotmányos demokráciában elengedhetetlen szabályt az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése és az Alkotmány 54. § (1) bekezdése együttes értelmezéséből vezette le. [...] [Az] általános egyenlőségi szabály most kifejezetten szerepel az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében. Az általános egyenlőségi szabály így az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére alapozható. [...] Ezért az általános egyenlőségi szabály alkalmazásának dogmatikájában – pl. a csoportképzés vizsgálatában – a mondottak szerint változás nem indokolt, az Alkotmánybíróság gyakorlata továbbra is irányadó.” {Indokolás [22]–[26]} „Az Alkotmánybíróság egyenlőséggel kapcsolatos gyakorlata szerint az azonos szabályozási koncepción belül adott, homogén csoportra nézve eltérő szabályozás a diszkrimináció tilalmába ütközik, kivéve ha az eltérésnek ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka van, azaz nem önkényes [pl. 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73.]. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint nem tekinthető viszont [...] hátrányos megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás különböző tulajdonságokkal bíró alanyi körre eltérő rendelkezéseket állapít meg, mert alkotmányellenes megkülönböztetés csak összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – személyi körben lehetséges. »Hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha a szabályozás lényeges eleme tekintetében nem azonos az alanyok elbírálása, jogaik és kötelezettségeik meghatározása. Nem lehet viszont hátrányos megkülönböztetésről beszélni akkor, ha a jogi szabályozás eltérő alanyi körre állapít meg eltérő rendelkezéseket.«[8/2000. (III. 31.) AB határozat, ABH 2000, 56, 59.]” {42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [28]}”.

A bíróság tételes joghoz kötöttsége, illetőleg a jogalkotásért viselendő felelősség nem közvetlenül tárgya a jelen alkotmányjogi panasznak. Megjegyzem mindazonáltal, hogy a bírónak lehetősége, sőt: helyes értelmezés mellett kötelezettsége az Alkotmánybírósághoz fordulni (Abtv, 25.§), amennyiben az alkalmazandó jogszabály alkotmányellenességét észleli. A másik kérdést illetően az Európai Bíróság a C-6/90. és C-9/90. sz. egyesített ügyekben (Andrea Francovich, valamint Danila Bonifaci és társai kontra Olaszország) kimondta, hogy az állam felel a jogalkotással vagy annak elmulasztásával okozott károkért.

Noha a jelen alkotmányjogi panasz nem a bírói döntés, nem is az alkalmazott jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésén alapul. Az Alaptörvény értelmezéséhez azonban szükséges utalni azokra az univerzális és regionális szabályokra, amelyek a jelen ügy megítélése szempontjából relevánsak.

Az Alaptörvény Q cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy „Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé”. Ebből következik, hogy az általánosan elismert szabályok, elvek becikkelyezésére nincs szükség. Azok attól függetlenül

Az Alaptörvény Q cikkének (3) bekezdése kimondja, hogy „Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé”. Ebből következik, hogy az általánosan elismert szabályok, elvek becikkelyezésére nincs szükség. Azok attól függetlenül kötelezőek, hogy egy adott állam jogrendszerének a részét képezik-e, de attól is, hogy mely nemzetközi szerződések hogyan tartalmazzák őket (ezért sem nemzetközi szerződésbe ütközés miatt támadom a bírósági döntéseket). Ebből következően általános, nemzetközi elfogadottságuk akár közvetlen bírói döntések alapját is képezhetik.

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (1948) általános érvennyel mondta ki (17. cikk), hogy mindenkinek joga van a tulajdonhoz, amelytől önkényesen senki nem fosztható meg.

A panaszos jogelődjének a tulajdonától való önkényes megfosztásakor is hatályban volt a Párizsi Békeszerződést becikkelyező 1947. évi XVIII. törvény, ami megkövetelte az emberi jogok diszkriminációtól mentes biztosítását (2. cikk), egyebekben a jogtalannak minősített korábbi tulajdonelvonások esetében elsődlegesen a visszaszolgáltatást írta elő. A Párizsi Békeszerződés rendelkezései természetesen ma is irányadók.

Mindezek alapján álláspontom szerint téves a Debreceni Ítélőtáblának a Debreceni Törvényszék azon következtetésére való – egyetértő – hivatkozása, amely szerint a Magyar Állam jogszerzése 1952-ben jogszerű volt. Az Alaptörvénnyel a mondottak szerint ellentétes a kárpótlási törvény alapján nyújtott – igen csekély mértékű – kompenzáció is.

A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A panaszos a Debreceni Törvényszék a Debreceni Törvényszék 6. P. 20.117/2013/50. számú ítéletét fellebbezéssel támadta meg, a Debreceni Ítélőtábla Pf. II. 20.580/2013/17. számú ítélete Pf. II. 20.580/2013/17. ellen rendes jogorvoslatnak helye nincs, a jelen alkotmányjogi panaszon kívül más szervhez az ügyben nem fordultunk.

Kérem, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság az ügyben keletkezett iratokat az első fokon eljáró bíróságtól bekérni szíveskedjék.

Budapest, 2014-03-27.

Dr. Szikinger István ügyvéd
a panaszos meghatalmazott képviselője

Mellékletek:

1. ügyvédi meghatalmazás
2. adatkezelési nyilatkozat

BÓLYAI JÁNOS ÉS TÁRSAI ÜGYVÉDI IRODA
Dr. SZIKINGER ISTVÁN ügyvéd

